

OBSAH

Úvod	5
1. Celospolečenská péče o dítě (Dunovský)	8
1.1. Sociální politika, sociální problémy, sociální jistoty	8
1.2. Celospolečenská péče o dítě	10
1.3. Celospolečenská péče o dítě obecná a zvláštní	11
2. Rodičovství, rodina a socializace dítěte (Dunovský)	13
2.1. Rodičovství	13
2.1.1. Mateřství	14
2.1.2. Otcovství	14
2.1.3. Jednota rodičovství	14
2.2. Rodina	15
2.2.1. Jednota působení vnitřního a vnějšího prostředí	15
2.2.2. Rodina ve vztahu k dítěti	16
2.2.3. Vliv života společnosti na rodinu	16
2.2.4. Současné hlavní funkce rodiny	18
2.3. Socializace dítěte	19
2.3.1. Vymezení pojmu	19
2.3.2. Význam zdravotního stavu pro sociální začlenění	20
3. Pediatrie a obecná celospolečenská péče o dítě (Dunovský)	23
3.1. Populační problémy	23
3.1.1. Finanční pomoc	24
3.1.2. Služby	25
3.1.3. Spoření mladých a novomanželské půjčky	26
3.2. Účast pediatrie na celospolečenské péči	26
4. Pediatrie a zvláštní celospolečenská péče o dítě (Dunovský)	27
4.1. Vymezení účasti pediatrie na zvláštní celospolečenské péči o dítě	27
4.2. Ohrožení a postižení dítěte, jeho příčiny	27
4.3. Vnitřní příčiny	28
4.3.1. Děti tělesně, duševně a smyslově postižené	28
4.3.2. Nemocné, zvláště chronicky nemocné děti	36
4.3.3. Problematika péče o nemocné dítě	37
4.4. Vnější příčiny	41
4.4.1. Nedostatky ve fungování celé společnosti	41
4.4.2. Dezintegrační a civilizační faktory	42
4.4.3. Dětská úrazovost aj.	42

4.4.4.	Nedostatky ve fungování společenských skupin	42
4.5.	Rodinné poruchy ve vztahu k dítěti	43
4.5.1.	Členění rodinných poruch z hlediska dítěte a vztahu k němu	44
4.5.2.	Osiřelí — skutečné a sociální	51
4.5.3.	Děti z neúplných rodin	59
4.5.4.	Děti cikánského původu	70
4.5.5.	Děti týrané a zneužívané	73
4.6.	Poruchy mimorodinných skupin	75
4.7.	Souhrnně. o problematice ohrožených a postižených dětí — jejich evidence	76
5.	Právo jako nástroj zajištění celospolečenské péče (Stolínová)	79
5.1.	Právní řád a péče o novou generaci	79
5.2.	Právo, právní normy a jejich hlavní druhy	80
5.3.	Působení právních norem	81
5.4.	Koordinace mnohařesortní působnosti při péči o dítě	82
5.5.	K uspořádání dalšího výkladu	82
6.	Právní úprava zdravotnických služeb v péči o dítě (Stolínová)	84
6.1.	Přehled organizačního uspořádání zdravotnických služeb v péči o dítě	84
6.2.	Právní úprava vztahu dětský lékař(ústav)-dítě-rodiče	86
6.2.1.	Účastníci právního vztahu	86
6.2.2.	Povinnosti lékaře	89
6.2.3.	Právní záruky pro zjišťování chyb a jejich nápravu	97
6.2.4.	Zásady právní odpovědnosti	98
6.3.	Ambulantní péče	99
6.3.1.	Organizace služeb	99
6.3.2.	Návštěvní služba	101
6.3.3.	Lékařská služba první pomoci	101
6.3.4.	Preventivní činnost v ambulantní péči	102
6.3.5.	Školní zdravotní služba	103
6.4.	Ústavní péče	107
6.4.1.	Nemocniční péče	108
6.4.2.	Přijetí dítěte do nemocničního ošetření	108
6.4.3.	Požadavky na nemocniční péči	111
6.4.4.	Odborné léčebné ústavy	113
6.4.5.	Sanatoria pro defektní děti	114
6.5.	Zvláštní dětská zařízení	114
6.5.1.	Jesle	114
6.5.2.	Mikrojesle	118
6.5.3.	Kojenecké ústavy a dětské domovy	118
6.6.	Posudková činnost v péči o dítě, vystavování potvrzení	119
6.7.	Sociálně právní záruky při účasti na zdravotnických službách	120
6.7.1.	Doprovod dítěte do zdravotnické zařízení	120
6.7.2.	Ošetřování dítěte rodiči	122
6.7.3.	Některé pracovněprávní specifika týkající se žen pečujících o děti	128
7.	Právní úprava rodinných vztahů (Stolínová)	125
7.1.	vymezení práv a povinností rodičů	125
7.2.	Otcovství	126

7.3.	Práva a povinnosti dětí	128
7.4.	Rozvod a svěření dítěte do výchovy	128
7.5.	Náhradní rodinná péče	129
7.5.1.	Ustanovení opatrovníka	130
7.5.2.	Pěstounská péče	130
7.5.3.	Osvojení	130
7.6.	Některé další zásahy do rodinných vztahů	132
7.7.	Trestná jednání vůči dětem	133
8.	Sociálně zdravotnická opatření v rámci výchovně vzdělávací soustavy (Stolínová)	136
8.1.	Výchovně vzdělávací zařízení běžného typu	136
8.1.1.	Předškolní výchova	136
8.1.2.	Základní školní výchova	138
8.1.3.	Střední školy	139
8.1.4.	Dětské domovy	140
8.2.	Opatření v péči o zdravotně nebo sociálně zatíženou mládež	141
8.2.1.	Předškolní výchova	141
8.2.2.	Základní vzdělání	142
8.2.3.	Střední vzdělání	143
8.2.4.	Dětské domovy	144
8.3.	Zvláštní výchovná zařízení	144
8.4.	Ústavy s výchovně léčebným režimem	145
8.5.	Diagnostické ústavy	145
8.6.	Individuální vyučování dětí osvobozených od povinné školní docházky	146
9.	Sociálně právní opatření v péči o dítě (Stolínová)	146
9.1.	Právní úprava sociální péče	147
9.2.	Působnost národních výborů	148
9.3.	Hlavní sociální služby a dávky	148
9.3.1.	Výchovná a poradenská činnost	148
9.3.2.	Pečovatelská služba	149
9.3.3.	Ochrana dětí před škodlivými vlivy: napomenutí, dohled, omezení	150
9.3.4.	Pomoc dětem v naléhavých případech	151
9.4.	Umístění dítěte mimo rodinu	151
9.5.	Péče o mladistvé se změněnou pracovní schopností	152
9.6.	Péče o mládež těžce poškozenou na zdraví	153
9.7.	Věcná pomoc	154
10.	Hmotné zabezpečení vývoje nové generace (Stolínová)	156
10.1.	Propopulační opatření	156
10.2.	Materiální podpora v mateřství	157
10.3.	Přídavky na děti a výchovné	159
10.4.	Hmotná pomoc v mimořádných případech	161
10.5.	Pomoc při dlouhodobém zdravotním postižení dítěte a mladistvého	163
11.	Základní pojmy sociální péče (Dunovský)	165
11.1.	Sociální diagnóza	165

11.2.	Sociální prognóza	169
11.3.	Sociální terapie	170
11.4.	Sociální prevence	171
12.	Způsoby a formy sociální práce (Dunovský)	172
12.1.	Požadavky na sociální práci	172
12.2.	Hlavní principy sociální práce	173
12.2.1.	Práce případová — individuální	173
12.2.2.	Sociální práce skupinová	174
12.2.3.	Sociální práce v regionální oblasti — sociální plánování	174
12.3.	Specifické problémy v sociální práci	174